

Избори у Македонији:

ВРПОЉЕЊЕ ДЕМОКРАТИЈЕ У РАЉАМА ВИШЕСЛОЈНИХ ДРУШТВЕНИХ ПОДЈЕЛА

Република Македонија је након два пропала покушаја коначно одржала демократске изборе 11. децембра 2016. По свој прилици, од 123 посланика конзервативни славеномакедонски Демократска партија за национално јединство (ВМРО ДПМНЕ) имат ће 51, а до сада опозициони љевичарски Социјалдемократски савез Македоније (СДСМ) 49. Већ сад је очито да се је ово ситуација у којој ће кључне партије македонских Албанаца добити на огромном значају када се буде формирала владајућа коалиција.

Иако су се многобројне политичке и сигурносне афере у посљедњем периоду првенствено везивале за условно речено славенски дио македонске политичке сцене, најновији изборни резултати наводе на закључак да ће највећи проблем при формирању владајуће коалиције бити идентификација заједничког именитеља са политичким партијама с албанским прецнаком. Овдје је отежавајућа околност чињеница да је дошло до битне плурализације овог дијела политичке сцене када је прије двије године формиран опозициони Покрет Беса, који је узео велики број гласова македонских Албанаца управо због критиковања двије водеће партије – Демократска унија за интеграцију (ДУИ) и Демократска партија Албанаца (ДПА).

Резултати према којим је ДУИ освојио 10, ДПА два, Алијанса за Албанце три, а Покрет БЕСА пет мјеста у Собрању, указује на битну промјену у односу на претходни мандат, када је ДУИ имао 17, а ДПА осам мандата. Математички, просту већину би уз или СДСМ или ВМРО ДПМНЕ могле чинити макар двије најјаче политичке партије с албанским прецнаком. Када се тиме прецизира фокус на ДУИ, који је годинама био с ВМРО ДПМНЕ у коалицији, и новоформирани Покрет Беса, који је од постанка изнимно критички настројен према ДУИ и ДПА, дâ се назријети да Македонију чека велики тест из политичке културе и дијалога. Африм Гаши, један од оснивача Бесе, већ је истакао да њихови посланици не желе да седе за истим столом са ДУИ.

И док у првим данима након проглашења резултата избора лидер ВМРО ДПМНЕ и дугогодишњи премијер, Никола Груевски већ најављује коалицију са дугогодишњим партнером ДУИ партијом, лидер СДСМ-а Зоран Заев и представници Покрета БЕСА најављују приговоре Државној изборној комисији (ДИК) на ток изборног процеса.

Македонија, ово чедо реалполитике с почетка 20. вијека, већ дуго стагнира у процесу европских интеграција. Посљедњих шест година, Грчка им блокира приступање НАТО савезу. Ова се држава стално суочава са старим проблемима, који су се посљедњих једанаест година стигли битно искомпликовати. Друштво пролази кроз даљу фрагментацију уз потенцирање негативног аспекта политичких и етничких разлика. Усложњава се малена политичка сцена ове државе која је домом тек за пар милиона људи. Биљежи се велики број политичких афера и повремене међуетничке тензије, попут прошлогодишње у Куманову. Све ово константно додаје сол на ране. Свима.

Истовремено, ријетки се сјете упозорити на веома рањиву геополитичку позицију земље којој моћан јужни сусјед Грчка оспорава чак и уставно име. Немоћ Европске уније да формира механизам који би спријечио да билатерални спорови земаља чланица постају мултилатерални спорови који уплићу цијели суи генерис, у овом рањивом дијелу југоисточке Европе пријети да испостави велики рачун. Мултиплицирање оваквог понашања којем смо и ових дана свјedoци и када су у питању Србија и Хрватска све јасније указује на закључак да је у цијелом Процесу стабилизације и придруживања структура Европске уније све карте ставила на придруживање а стабилизацијски аспект, оставила на милост и немилост апетитима и тумаченијма земаља чланица из региона. У случају слабљења интереса Сједињених Америчких Држава и Европске уније за дешавањима на овом дијелу Балкана, кризни потенцијал овог региона бит ће максимизиран.

О ВПИ БХ:

Вањскополитичка иницијатива БХ (ВПИ БХ; www.vpi.ba) је домаћа невладина и непрофитна организација, основана 2004. године у Сарајеву, посвећена промишљању међународних односа и еуро-атлантских интеграцијских процеса БиХ. Циљ ВПИ је, пружити помоћ државним институцијама при откривању слабости и промоцији вриједности присутних у тим процесима, ради повећавања ефикасности бх. Институција у испуњавању предстојећих обавеза.

децембар, 2016.
